lek bulletin

april '81
jaargang 3
nummer 3

uitgave van het Landelijk Energie Komitee
Tweede Weteringplantsoen 9 1017ZD Amsterdam/telefoon020-221366/giro nr. 3567199/Abonnementen f10,- per jaar.

verder o.a.
dodewaard, bmd
kernfusie

Collectie Stichting Laka
www.laka.org
Gedigitaliseerd 2013

VOOR EEN ATOOMVRIJ EUROPA PAASZATERDAG 18 APRIL

Achtergronden:

Naar aanleiding van een Nota van het Bertrand Russel Komitee in Engeland, "Atoomvrije zones" hebben de engelsevredes- en antikernenergiebeweging het initiatief genomen om op 18 april (paas zaterdag) een internationale mars te organiseren, in Brussel, voor een atoom vrij Europa.
Het is voor het eerst in de geschiedenis dat groepen uit zowel vredes- als antikernenergiebeweging, uit vele landen van Europa bijeen komen om te demonstreren "voor een Atoomvrij Europa, van Polen tot Portugal","tegen plaatsing van kernraketten" en "tegen kerncentrales in Europa".
Vooral nu in Europa het besluit genomen moet worden over plaatsing van nieuwe kernraketten, nu de amerikaanse regering als nog de neutronen bom aan Europa probeert te slijten en nu de EEG zich uitgesproken heeft voor kernenergie, als toekomstige (belangrijkste) energiebron, is het van groot belang dat ook het internationale verzet toeneemt.

colofon

Het LEK-bulletin wordt uitgegeven onderverantwoordelijkheid van het Landelijk Energie Komitee en verschijnt met medewerling van de NCO. Het LEK-bulletin verschijnt minimaal zes keer per jaar. Het wordt gratis verstuurd aan alle plaatselijke energiegroepen. Een abonnement kost f 10,- per jaar, een groeps abonnement (10 of meer ex. per groep) kost f 6,- per jaar.
Het sekretariaat van het Landelijk Energie Komitee is gevestigd op het Tweede Weteringplantsoen 9, 1017 ZD Amsterdam, telefoon 020/221366.
Gironummer: 3567199.

Aan dit nummer werkten mee:
Giroblauw kollektief van Aktie Strohalm, Gerard van Breevoort, John Hontelez, Marcel Terlouw, Gerd Vink.
Lay-out: Marcel Terlouw
Drukkerij: het NIVON.

Juist om het internationale verzet gestalte te geven, wordt de zondag na de demonstratie, in Brussel een konferentie gehouden met delegaties van de groepen uit de verschillende landen.
Op deze konferentie zullen de volgende onderwerpen aan de orde komen: 's ochtends:
- Hoe kan het idee van atoomvrije zones meer gestalte krijgen,
- hoe kunnen de verschillende landen daaraan meewerken,
- Is het van belang dat er meer internationale demonstraties georganiseerd worden.

's middags:
- Vrouwen voor vrede,
- Relatie antikernenergie- en vredes beweging,
- Watvoor aktievormen kunnen gehanteerd worden,
- hoe kunnen dan het beste mensen gemobiliseerd worden,
- relatie kerk- en vredes beweging,
- overeenkomsten west- en oost-Europa, problemen en mogelijkheden voor samenwerking.

De demonstratie:

Aan de demonstratie doen groepen uit ondermeer Engeland, Frankrijk, Duitsland, België, Italië, Finland en Nederland mee.
In Nederland word de aktie ondersteund door o.a.PSP, PPR, JS inde PvdA, 't Kan anders, VD, VMD, LEK, initiatiefgroep 't Harde, Bond v. arbeiders esperantisten, WG- dienst plicht/dienstweigeren, stoomgroepen Breda en Eindhoven, cenr. v. geweldloze weerbaarheid, Herv. sticht. Jeugd en jongerenwerk, kerk en vrede, Vredes opbouw, Aktie strohalm, Landelijke ver. Wereldwinkels e.a.
Uit alle landen komen de demonstranten bijelkaar op de Leopold III laan/kruispunt generaal Wavislaan. In een grote stoet gaat men dan naar het hoofdkwartier van de NATO. Daar zal uit iederland een spreker de zelfde tekst uitspreken (in de eigen taal). Uit Nederland zal Bram vd LEK dat doen.
De avond voor de demonstratie wordt aan de heer Luns door een delega-

tie uit alle landen een verklaring overhandigd.
Vóór de demonstratie rijden een aantal bussen via Antwerpen, waar de demonstranten gedurende 1½ uur pamfletten zullen uitdelen.

Aktie nieuws:

Voor de Aktie zijn affiesjes, pamfletten, steunkaarten en button gemaakt.
Binnen in dit bulletin zit een affiesje ingesloten, hang dit, zo mogelijk zichtbaar op !!!! (zet op de schuine strook, onder aan, het landelijk telefoonnummer).
Al dit materiaal is te bestellen bij een van de onderstaande telefoon nummers.

affiesjes kosten	f0,10	
pamfletten kosten	f 0,005	
steunkaarten kosten	f 0,50	verkoop f 1,-
buttons kosten	f 0,70	

In vele plaatsen zijn komitees opgericht om mensen voor de aktie te mobilliseren.
In de volgende plaatsen is men bezig:
Maastricht, Geleen, Sittard, Roermond, Heerlen, Roosendaal, Breda, Eindhoven, Tilburg, Den Bosch, oosterhout, Walcheren, Rotterdam, Den Haag, Leiden, Bodegraven, Hilversum, IJmond, Zaanstreek, Hillegom, Haarlemmermeer, Uithoorn, Wageningen, Rheden, Amersfoort, Oosterwolde, Twente, Zevenaar en Ter Borg.
In een aantal vooral Grote plaatsen gebeurt nog niets, b.v. in Amsterdam, Haarlem, Utrecht, Groningen, Leeuwarden, Zwolle etc..
Het is van belang dat daar alsnog komitees worden opgericht.
Verdere informatie over de organisatiekomitees is eveneens te verkrijgen bij een van de onderstaande adressen.
Voor de aktie is veel geld nodig. Groepen of individuen kunnen een bijdrage storten op giro 3772349 t.n.v. 't Kan Anders in Delft, o.v.v. paasmars '81.
Informatie adressen:
-Henk Branderhorst,
Molenweg 15 Doorn
03430/5927
-Marianne Scherpenhuizen
b.g.g. 033/943240

Dodewaard

Iniedergeval tot aan de kabinetsformatie zal de kerncentrale in Dodewaard gewoon door draaien. Als de revisie stop achter de rug is, de rechter uitspraak heeft gedaan in het kortgeding van Stop Dodewaard tegen de GKN, de tweede kamer de opwerkingskontrakten gewoon goedgekeurd heeft en de raad van state uitspraak heeft gedaan over het aldan niet illegaal draaien van de centrale zal de beroering afnemen; De GKN heeft met behulp van het CDA opnieuw een aanval gepareerd.

Tijdens de revisiestop zijn geen opwindende feiten naar boven gekomen, geen haarscheurtjes, geen verhoogde radio aktievestraling buiten de centrale, geen lekkende koelwater systemen, niets van dat alles. In een tros TV uitzending werd de splijtstofwisseling zelfs met de kamera geregistreerd, alles zag er veilig uit. In die zelfde uitzending werd de centrale in Dodewaard de veiligste van Europa genoemd. De centrale zal weer opgestart worden na het kortgeding van Stop Dodewaard.
Zoals te verwachten was heeft Stop Dodewaard dit kortgeding verloren. De rechter achtte het niet vast komen te saan dat de 106 splijtstofstaven spoedig uit Engeland terug gezonden worden. Daarom was er geen reden om sluiting van de centrale te gelasten.
Ook de beroering in de tweedekamer is dankzij het CDA weer in "goede banen" geleid.
Na een dreigbrief van van Aardenne, waar in stond dat de centrale in Dodewaard spoedig zal sluiten als de opwerkingskontrakten niet snel goedgekeurd worden,omdat anders het afval uit Engeland terug gezonden zou worden, was het voor de CDA fraktie geen probleem meer om de wetjes goed te keuren. Van Aardenne vraagt nu alleen nog maar goedkeuring voor de delen in het kontrakt die al bekend zijn, juist deze delen gaan over de terugzending van het afval na de opweking.
Het probleem is mooi omzijld, dat de kamer om openbaarheid van de kon-

trakten vraagt voor ze goed te keuren.
Als de wetjes goedgekeurd zijn, wat dus zeker zal gebeuren, zal het afval pas na 1990 weer uit Engeland terug komen, redenen genoeg dus om nu geen problemen te maken.
De GKN zal na goedkeuring van de wetjes een nieuwe opslagvergunning aanvragen, waardoor het de komende jaren mogelijk wordt om meer afval in de centrale op te slaan.
De uitspraak van de gemeenteraad in Dodewaard, dat de centrale nu maar moet sluiten omdat voor 1 april geen oplossing voor het afval probleem gevonden is, heeft weinig effekt. Het is natuurlijk een stimulans voor de AKB om door te gaan met de strijd, maar voor de kamer zal het geen reden zijn de centrale te sluiten.
Ook de uitspraak van de raad van state zal niet tot sluiting van Dodewaard leiden.
De Kernenergie is in een rustiger vaarwater, iniedergeval op dit moment. De AKB is echter niet verslagen;
Voor het eerst in de geschiedenis ontmoeten anti kernenergie- en anti kernwapen aktivisten elkaar op een internationale demonstratie/manifestatie in Brussel, om daar te demonstreren voor een Atoomvrij Europa.
Gemeenten spreken zich uit tegen kernenergie, de giroblauw aktie krijgt steeds meer aanhang, het landelijk overleg "Dodewaard gaat dicht", is druk bezig met nieuwe aktieplannen o.a. in mei bij de UC-fabriek in Almelo.
Het LEK probeert met de diskussie over het Eisenpakket bij te dragen aan de strijd voor een toekomstige energiepolitiek.
Pas na de verkiezingen zal echter duidelijk worden hoe het kernenergieprogramma er voor de komende jaren uit zal gaan zien, dit is afhankelijk van de opstelling van de PvdA en D'66 tijdens de formatie.
Vooral de positie van de vier dissidenten in de PvdA, die een prokernenergiestandpunt innemen, kan de sluiting van de kerncentrales net tegenhouden als er na de verkiezingen een krappe progressieve meerderheid is.
Van Erpers Rooyaards (direkteur van de GKN) noemde in een tros tv uitzending, de anti kernenergiestrijd geen strijd tegen kernenergie als zodanig, maar voor de omwenteling van de maatschappij met als symbool de kernenergie.
Hij heeft gelijk, we zijn nog niet tevreden als het kernenergie-hoofdstuk eindelijk eens afgesloten is.

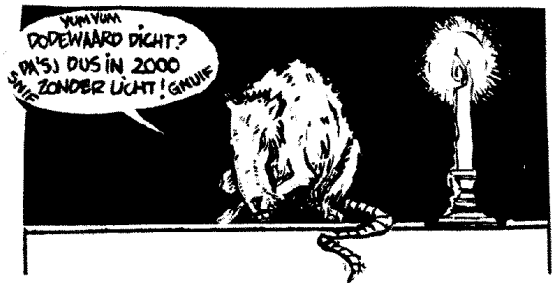

BMD

hoe staat het ermee

Meneer de Brauw is duchtig aan het inventariseren hoe "de maatschappij" over de BMD denkt. Na de kamer frakties, de ondernemers en allerlei overheidsinstellingen, waren verschillende energie-organisaties aan de beurt om bij hem eens gezellig koffie (thee kon ook) te drinken. Zo ontving hij mensen namens de initiatiefgroep energiediskussie, de Werkgroep energiediskussie, de Vereniging Milieu Defensie en het Landelijk Energie Komitee.
In LEK-bulletin 1/'81 gaven we al aan welke zaken wij met hem zouden bespreken. Op 20 maart legden we dan ook onze eisen aan hem voor.
De Brauw dekt zich bij alles wat hij zegt in met het feit dat er nog geen stuurgroep is, en hij dus niet meer kan doen dan verlangens, eisen en suggesties in de toekomstige stuurgroep inbrengen. Toch zijn al wel enkele ontwikkelingen uit zijn woorden op te maken. Per slot van rekening is hij voorzitter, en z'n maatjes zullen toch in de eerste plaats met hem moeten kunnen opschieten, anders wordt die f 410.000 investering in zijn persoon helemáál schandalig.
We benadrukken nog eens dat sluiting van de kerncentrales, Almelo en stopzetting van de nederlandse deelname van Kalkar belangrijke

voorwaarden zijn voor een diskussie waarin de AKB kan geloven.
De Brauw wilde wel aan de stuurgroep voorstellen dit aan van Aardenne en de kamer te melden. Hij verwachtte echter niet dat dat zal helpen en hoopte dat het LEK dan toch mee zou doen. Wij brachten hier tegenin, dat alles erop wijst dat deze regering de BMD slechts als hoogst onwelkome, maar niet te vermijden vertraging in de uitvoering van het kernenergieprogramma ziet, getuige ook de nota Energiebeleid. De Brauw: "Maar het regeringsstandpunt is niet ons uitgangspunt".
Over de eis dat de struktuur van de energievoorziening aan de orde moet komen in de BMD was de Brauw het met ons eens: "Het zou me zeer verbazen als dat geen part van het verhaal wordt". Hij beriep zich hierbij niet eens op z'n nog niet bestaande stuurgroep. Hij was hier over zo duidelijk omdat dit metname een eis was die hij van alle energie-organisaties op z'n bord kreeg. Het LEK vindt dat overheidsinstellingen (Arnhemse maffia, ECN etc.) hun grote mond moeten houden tijdens de diskussie. De overheid moet de mensen nu maar eens aan het woord laten. De Brauw zag daar natuurlijk niet zo veel mogelijkheden toe "Persoonlijk ben ik het met jullie eens". Al in 1974 heeft hij naar eigen zeggen bepleit dat de overheidsinstellingen betere (pro-kernenergie ?) informatie moeten geven. Maar nog steeds is het reklameachtige, in dienst van het bedrijfsleven, versluierend en oneerlijk.
We benadrukten nog eens de noodzaak van een subsidie aan de Werkgroep Energiediskussie, en enkele aanvragen uit de AKB, zonder inhoudelijke voorwaarden. In tegenstelling tot eerdere uitlatingen, stelde de Brauw nu dat die informatie zijns inziens inderdaad niet "geobjektiveerd" hoeft te worden. Zodra de stuurgroep bijeen is zal die kriteria moeten opstellen voor subsidie-uitgifte. Het VNO lijkt niet veel kans te hebben, blijk uit het gesprek. De Brauw vindt hun aktie dom, en het besluit van het NCW (de andere grote ondernemrsbond) om niet mee te doen maakte het VNO-plan natuurlijk ridicuul.
De Brauw wil, we schreven het al eerder, zich omringen met "talrijke jongere academici". Dat kost een massa geld. Ook de behoorlijk aktieve funktie van stuurgroep en ondersteunend buro gaat poen kosten. Er blijft dus weinig geld over voor buitenstaanders. Wij maakten duidelijk dat we een zware rol van de stuurgroep niet zien zitten. "De stuurgroep kan niet meer zijn dan een service verlenend orgaan, dat ten dienste staat van de diskussie deelnemers en voorstellen kan doen ter koördinatie". "De deelnemers aan de maatschappelijke diskussie moeten zélf de onderwerpen, de procedure en de tijdsduur kunnen vepalen."
De Brauw ziet de stuurgroep echt als centrale organisatie die met de maatschappij diskussiert, scenarios opstelt en dan in de maatschappij dropt, en vervolgens de resultaten weer bundelt.
Zijn idee voor een fasering is nu:

1 met de stuurgroep een draaiboek opstellen
2 Gesprek met vaste kamerkommissie kernenergie en de groepen "uit de maatschappij" die al eerder met de Brauw praatten over dit draaiboek.
3 Een open uitnodiging naar iedereen in Nederland ideeën m.b.t. de energievoorziening te leveren.
4 Openbare hoorzittingen over ideeen; de stuurgroep ondervraagt de **inzenders**; verslagen en verkorte verslagen opstellen in samenspraak met de deelnemers; publiciteit stimuleren over deze hoorzittingen.
5 Verwerking materiaal door stuurgroep toteen overzicht van mogelijke wegen die in te slaan zijn (scenarios), waarbij getracht zal worden te scheiden in a. waarden en normen en gevolgen daarvan voor het energiebeleid, b. weegbare/meetbare kontroversen (berekeningen e.d.), c. veronderstellingen/aannamen over bijv. afvalproblemen, veiligheids problemen enz.
6 Met dit materiaal naar kamer voor goedkeuring voortgang.
7 Vervolgens naar het publiek.
De nadruk komt te liggen op de medewerking van organisaties, die in hun achterban de diskussie

moet stimuleren. Ook zullen echter "open zittingen" georganiseerd worden. Van Jan/Mien en alleman/vrouw dus. De stuurgroep leden zullen die diskussies zoveel mogelijk direkt volgen, onderzoek zal evt. gedaan worden naar trendmatige verschuivingen (steekproeven): De Brauw ziet de stuurgroep in de diskussie vooral als bemiddelaar (sprekers/ materiaals e.d.)

8 Het resultaat van de diskussie moet dan voorgelegd worden aan kamer en Regering in de vorm van verschillende scenarios, gekoppeld aan verschillende uitgangspunten op energetisch en sociaalekonomisch beleid. Voor elk scenario zal "in orde van groottes" het draagvlak in de maatschappij (aanhang dus) aangegeven worden.

Wij gaven aan dat praten over de vorm van de BMD voor ons minder belangrijk is dan de inhoud. Tenzij natuurlijk de vorm zo wordt gewijzigd dat de deelnemers een beslissende stem krijgen in de inhoud, tijdsduur en verwerking van de resultaten. Dat wilde de Brauw natuurlijk niet beloven. Hij dacht slechts aan een voortdurend overleg met enkele organisaties, m.n. de Werkgroep Energiediskussie.
Volgens de Brauw zal door al deze stappen de werkelijke diskussiefase niet in het gedrang komen: die moet 1 jaar duren. Pas in het parlementairejaar 84/85 verwacht hij een besluit n.a.v. de BMD.
Konklusies zijn nog nauwelijks te trekken uit dit gesprek. Veel zal duidelijk worden als de samenstelling van de stuurgroep bekend wordt gemaakt. Dit kan binnen een maand gebeuren. De eisen van de AKB blijven recht overeind staan en de strijd tegen kernenergie moet vooral niet afhankelijk gemaakt worden van de BMD.

giroblauw

Wat er zoal gebeurt met Giroblauw:

Groningen/Drente
Tijdens een bestuursvergadering van de EGD is gepraat over de aandelen van dit bedrijf in de GKN.
In een motie van de gemeente Gasselte werd geeist dat de EGD uit de GKN zou stappen. Deze motie kreeg geen meerderheid (151 voor en 350 tegen), veel tegenstemmers twijfelen echter nog.
In het Nieuwsblad van het Noorden van 28/2/'81 liet het gemeentelijk administratiebedrijf weten veel last te hebben van honderden mensen die hun rekening gesplitst betalen.

Overijssel/Drente
In totaal betalen inmiddels in de noord-oost polder 400 mensen met giroblauw, in verschillende dorpen worden alle bewoners benadert.
Ook in Almelo gaan op grote schaal folders uitgezet worden.

Gelderland
In vele plaatsen in Gelderland worden folders verspreid, steeds meer plaatsen gaan aan de aktie meedoen.

Zuid-Holland
Het Rijnmond energie komitee gaat samen met de toneelgroep Diskus Energie avonden in zo'n 15 wijken van Rotterdam verzorgen.

Noord-Brabant
In enkele plaatsen worden folders verspreid. In Bergen op Zoom doen inmiddels, na een anti kernenergie manifestatie, 40 mensen aan de aktie mee.

Zeeland
Er zijn 20.000 folders verspreid gericht op Borssele.
Inmiddels zijn er weer 20.000 folders gedrukt die in een ander deel van Zeeland verspreid zullen worden.

Friesland
In deze provincie zijn 14 groepen aktief. Binnenkort zal er een affiesje opgrote schaal in deze provincie verspreid worden.

Noord-Holland
In noord-holland gaan er steeds meer groepen met de aktie meedoen. Vooral in Alkmaar draait de aktie zeer goed.

Limburg
In een elf tal plaatsen zijn oproepen gedaan om met giroblauw te betalen. Deze maand gaat de aktie in Limburg echt van start.

Utrecht
In Utrecht (stad), Amersfoort, Baarn Soest, Driebergen/zeist loopt de aktie gesmeerd.
In Utrecht worden alle wijken afgewerkt. Veel mensen in Utrecht blijken bereid te zijn met giroblauw te willen betalen.
In Baarn en Soest blijkt dat ongeveer de helft van de bereikte mensen de aktie ondersteunt en met giro blauw wil gaan betalen.
In de gemeenteraad van Utrecht is een motie aangenomen die toe passing van kernenergie afwijst zolang er geen afdoende oplossing gevonden is voor de problematiek van het radioaktieve afval. Ook zal de gemeente aktiviteiten ontwikkelen, die tot sluiting van de kerncentrale Dodewaard leiden.

Voorzover de berichtgeving over de giroblauwaktie en zaken die daar mee te maken hebben.
Meer informatie is in te winnen bij het giroblauw-kollektief van Aktie Strohalm, Oudegracht 42 Utrecht. Tel. 030/314314.

KERNFUSIE

In Europa en de USA wordt de hoop gewekt en levendig gehouden dat de kernfusie(of wel atoomkernversmelting) de energiebron zal zijn die de teleurstelling van kernsplijting ons zal doen vergeten.
De geschiedenis herhaalt zich: twintig tot derig jaar geleden werd de zelfde hoop gekoesterd t.a.v. kernsplijting, die maarliefst schoon onuitputtelijk en spot goedkoop zou zijn. Nu de atoomsplijting begint op industriele schaal toegepast te worden, blijkt de ermee samenhangende vervuiling nog gevaarlijker te zijn dan alle andere bekende gevaren, de uranium reserves zo gering dat we over tien jaar al een uranium crisis kunnen verwachten, en zo duur dat alleen allerlei beschermende overheidsmaatregelen voorkomen dat deze techniek te kostbaar is om toegepast te worden voor komerciële doeleinden.
In hoeverre de honderden milioenen guldens die nu jaarlijks in de USA en Europa besteed worden aan het realiseren van de droom: "Scone onuitputtelijke energie" hopen we hierna duidelijk te kunnen maken.
Eén hoop is al opgegeven, kernfusie zal nooit een goedkope energiebron zijn.

Een fusie reaktor in "normaal" bedrijf:

Het meest onderzochte en in ontwikkeling zijnde type fusie reaktor is deTokamak, gebaseerd op een ontwerp van de Russische atoomgeleerde (en nu dissident) A.Sacharof.
Zo'n experimentele fusie reaktor is een miljarden projekt, en kan in Europa alleen door de EEG gefinancierd worden (de JET, Joint European Tokamak).
In de fusiereaktor vindt versmelting van atoomkernen plaats, onderinvloed van temperaturen van honderden miljoenen graden cecius. Deze tempe-

raturen worden opgewekt in het midden van een ringvormige buis, en in bedwang gehouden door enorme elektromagneten. Als resultaat van de kernversmelting komt energie vrij en ontstaan uit zware waterstofdeeltjes (deuterium) dubbelzware water stofdeeltjes (tritium)

Aanvankelijk zal men waarschijnlijk ook tritium gebruiken als basis materiaal voor de kernversmelting, daar men dan bij de zelfde temperaturen uit een mengsel van tritium en deuterium 40 maal zo veel energie vrijkrijgt als uit deuterium alleen. Bij de kernversmelting komt 80% van de energie vrij in de vorm van neutronen straling, die het konstruktie materiaal van de wanden de fusiereaktoren bombarderen. Deze reaktorwanden, die o.a. uit zeldzame metalen als niobium gemaakt zullen worden, worden hierdoor omgevormd tot radioaktieve - schroot. Dit komt omdat elk atoom van deze wanden honderden keren van zijn plaats wordt geschoten door deze neutronen en er bovendien andere chemische stoffen in dit metaal ontstaan waardoor uiteindelijk de eigenschappen van het kostruktiemateriaal zoveel veranderen dat het onbetrouwbaar wordt en dus niet aan hoge konstruktie-eisen kan vodoen. Dit neutronenbombardement is ongeveer 14 maal intensiever dan bij een kernsplijtingsreaktor, en ook daar vormt het een infeite onoplosbaar probleem, getuige de verklaring van dr. Earl A. Gulbransen, dat na 25 jaar research en ontwikkeling nog steeds de huidige materialen en ontwerpen géén veilige reaktor konstrukties kunnen bieden (Bèta 24/2/'76).

Volgens de FRC (internationaleraad van kernfusieonderzoek) zullen in een fusiereaktor minstens enkele honderden grammen tritium in omloop zijn, en enkele kilogrammen in voorraad.

Tritium is uitermate gevaarlijk, daar het dwars door de konstruktie heen kan dringen en dan het milieu zal bedreigen. Hoe gevaarlijk tritium op zich is mag wel blijken uit het feit dat één gram tritium dat in de atmosfeer komt pas na verdunning met 50 kubieke kilometer lucht een onschadelijke concentratie wordt geacht te zijn. Tritium is buitengewoon gevaarlijk voor de erfelijkheidsdragers, daar het chemisch niet onderscheiden kan worden van gewone waterstof. Dat betekent dat het opgenomen kan worden in alle chemische verbindingen van water en het levende weefsel dan van binnenuit aantast door zijn straling en door zijn verval tot helium.

Rampenrisico bij kernfusie toepassing:

Het blad Atoomenergie meldt in haar mei nummer van '76 dat o.a. de volgende risiko's ontstaan door kernfusie toepassing:

- tritium lozingen bij storingen,
- Plotseling vrijkomen van de magnetische energie, en onvoldoende afscherming van deze gigantische krachtvelden,
- warmte-ontwikkeling in de mantel bij storing in de koelmiddelstroom (ongeveer 0,25% van het reaktor vermogen, ofwel ongeveer de energie van 1 watt per cm^3)

Overige bezwaren tegen kernfusie:

Ook voor deze technologie geldt dat ze zeer grootschalig is, enorme hoeveelheden warmte zal lozen op het milieu (thermisch rendement is 30-50%), en zeer grote kwetsbaarheid veroorzaakt voor de maatschappij die op haar vertrouwt.

Konklusie:

Er is slechts één veilige, schone en goedkope kernfusie mogelijk, en die funktioneert nog vele miljoenen jaren, dat is de zon. Gebruik van deze energiebron is kleinschalig mogelijk en milieuvriendelijk en veelal zelfs echt goedkoop.

Uit: Energie dat zijn wij
nr. 1 Jaargang 2
februari 1977.

MOL

In Mol in België zijn gevestigd een onderzoekscentrum, een splijtstof fabriek en laboratoria van Euratom; verder een opwerkingsfabriek die sinds 1974 gesloten is. De belgische regering wil deze opwerkingsfabriek heropenen. Na verontrusting bij de bevolking heeft de IOZOB (gezamelijke besturen ZO-Brabant) een nota uitgegeven, bedoeld als aanzet tot de meningsvorming. Deze nota is echter vnl. technisch en geeft geen duidelijke standpuntbepaling. De stroomgroep Stop Kernenergie en de Werkgroep Stop Atoomplannen Kempen hebben daarom een aanvullende nota geschreven, KERNENERGIE NAAS DE DEUR, WAT U VERDER OVER MOL MOET WETEN. Hierin staat veel achtergrond informatie.
Behandeld worden: de gevolgen van blootstelling aan straling en iets van de wetenschappelijke diskussie (strijd) over de"maximaaltoelaatbare" stralingsblootstelling; de accumulatie van radio aktieve stoffen in organismen, o.a. hier interessant weg ens de lozing van radioaktieve gassen, wanneer de fabriek heropent wordt; over de problemen van en het onderzoek naar het dumpen van het afval in de Kempense klei en waarom die zgn veilige oplossing waarschijnlijk niet veilig is.
Verder kort over de gevolgen van een mogelijk ongeluk in de fabriek en het gevaar van de versprijding van atoomwapens.
Tenslotte het gevaar dat koppelbazen tijdelijke werknemers leveren, die onvoldoende gekontroleerd worde op stralingsbesmetting in de toekomst.

Nivo: enige bekendheid met de materie, bijv. stralingsnormen. Geschreven door diverse mensen: Leden van werkgroepen, een gemeenteraadslid, een oud -werknemer en een medewerker van de plaatselijke pers. Voor wie meer weten wil over de algemene achtergrond en m.n. over de situatie in Mol een nuttig werkje. 22 pagina's, te gebruken naast de nota van IOZOB, (Kernenergie en Mol). KERNENERGIE NAAST DE DEUR, te bestellen: tel 04904/4609 of 040/122819.

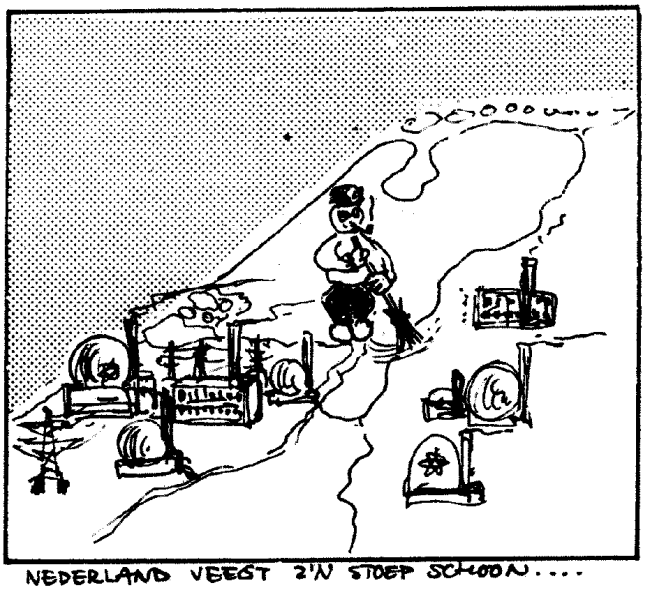

NEDERLAND VEEGT 2'N STOEP SCHOON....

Eindhoven

Vooruitlopend op de uitblijvende Brede Maatschappelijke Diskussie zijn in maart op de Technische Hogeschool Eindhoven een aantal aktiviteten georganiseerd in het kader van de Echte Maatschappelijke Diskussie. Hierin werd het fenomeen BMD onder de loep genomen en vooral de rol van politicie, wetenschappers (bijv. binnen de TH Eindhoven), aktievoerders en bevolking hierin spelen. Door middel van inleidingen, diskussies, energiemarkt, toneel en film werden verschillende standpunten op het gebied van de kernenergienaast elkaar gezet. Je kon zo al een indruk krijgen van de gang van zaken tijdens de BMD.
De diskussie beperkte zich tot kernenergie, nee bedankt of kernenergie, ja mits. De gevaren van kernenergie werden vergeleken met andere gevaren in het verkeer en met die van kolen. Maar de besluitvorming over het energiegebruik op een aangepaste schaal kwam nog maar weinig aan de orde.

Op de energiemarkt waren de pro-kernenergie folders gratis verkrijgbaar en daardoor konkurerend met de veel ruimere sortering in alternatieve informatie. Door pro-kernenergie beroepsvoorlichters werden alvast verschillende voorlichtings technieken gedemonstreerd.
De regionale energie politiek kwam aan de orde in een forumdiskussie, toegespitst op de dreigende heropening van de opwerkingsfabriek Eurochemic en de "zo veilig mogelijke opslag" van radio aktief afval in de ondergrond van het "nukleair domein" te Mol. Men is daar begonnen met het graven van een "proefmijn", voor de opslag van afval, het Belgische parlement is daar niet in gehoord, terwijl er miljarden in gestoken worden door de overheid. De meningen zijn zeer verdeeld over de wetenschappelijke problemen, hier is ook geen goede objektieve informatie over. De beslissing over noodzakelijkheid en aanvaardbaarheid van kernenergie in Mol kan niet overgelaten worden aan wetenschappers en politici , daarom is internationaal verzet van de bevolking nodig.

literatuur

♀♀ & KERNENERGIE

Wat is kernenergie, waarvoor gebruiken we elektriciteit ? Wat zijn de zgn. voordelen en wat is daaraan juist. Wat zijn de nadelen, zoals de afvalberg bij de opwerkingsfabriek van La Hague.
Enkele voorbeelden van ongelukken en akties (Dodewaard) worden aangeduid, evenals het gevaar van misbruik van macht door de elektriciteitsbedrijven (SEP), zoals kortgeleden de dreiging, dat tarieven zouden stijgen om te kompenseren voor de winstdaling t.g.v. de energiebesparing.

Alles wordt kort, in eenvoudig en duidelijk nederlands beschreven, en er zijn veel plaatjes en foto's. De alternatieven worden slechts aangeduid. In het laatste hoofdstuk wordt aangegeven, wat vrouwen individueel en gezamelijk kunnen doen.

Het is geschreven door Hélène Geers en Marian Quaak, en in eerste instantie bedoeld voor vrouwen, individueel en in groepen. Maar het lijkt me ook geschikt voor scholieren en andere groepen die eenvoudige informatie zoeken.

Vrouwen denken vaak, dat energie problemen voor hen te ingewikkeld zijn, en dat is niet zo. Het is belangrijk, dat vrouwen zich op de hoogte stellen en zich er mee bemoeien. We hoeven niet terug naar vroeger. Besparing betekent, dat ook in de industrie veanderingen nodig zijn, meer misschien nog dan in het huishouden.

Voor iemand die al langer strijd tegen de kernenergie voert, staat er geen nieuws in, maar voor diegenen die geinformeerd willen worden, is het een goede, heldere,

goedkope informatie brochure.
f 5,- & porto, 28 bladzijden.
VROUWEN EN KERNENERGIE,
bestel adres: Zandbergplein 14
Breda, tel 076/146105.
Hier wordt ook voorlichting gegeven aan vrouwengroepen en ze bezitten een diaserie.

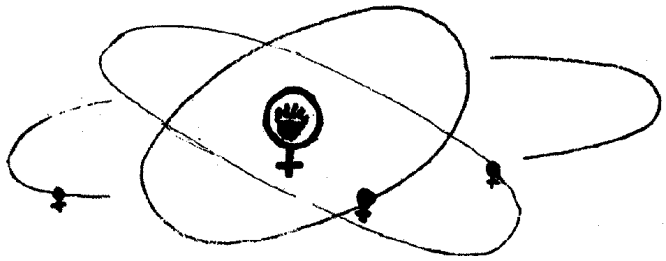

♀♀-TEGEN

De groep Vrouwen Tegen Kernenergie uit Amsterdam heeft een brochure geschreven: VROUWEN TEGEN KERNENERGIE. Deze is geschreven vanuit vrouwenstandpunt, voor vrouwen, vanuit een verontwaardiging over de komende en nu al aanwezige negatieve gevolgen van kernenergie voor vrouwen.
De technische informatie is erg beknopt, en daardoor soms onjuist. De negatieve gevolgen worden beschreven via kommentaar op enkele voorbeelden. Bv. Polynesische vrouwen maken op een conferentie melding van hun tot voor kort onbekende ziekten (kanker) sinds de proeven waarbij atoombommen in hun gebied tot ontploffing zijn gebracht. Er wordt iets verteld over o.a. de repressie als gevolg van de atoomindustrie, vrouwen en de derde wereld, en het energiegebruik in het huishouden.
De brochure kost f3,50 inkl. verzendkosten, 21 blz., te bestellen via gironummer 4385422 t.n.v. vrouwen tegen kernenergie, Bethaniënstraat 20, Amsterdam.

ONGELUKKEN BOEKJE

Ongelukken in de nukleaire industrie:

Binnenkort brengt het LEK een boekje uit over ongelukken in de kernenergie, die tot nu toe als plaats hebben gevonden.
Kort en zakelijk worden de belangrijkste voorvallen beschreven die plaats hebben gevonden in uraniummijnen, kerncentrales en opwerkingsfabrieken.
De schrijver, Herman Damveld, heeft zich daarbij beperkt tot de V.S., Canada en Europa, en hij heeft ook slechts de meest in het oog springende ongelukken beschreven. Al met al geeft het een aardige indruk van de gevaren waaraan vooral de werknemers in de kernindustrie blootstaan.
Handig als handboekje, een afdoend antwoord ook op kernenergie propagandisten die nog steeds beweren dat er in de kernindustrie nog nooit dodelijke ongevallen zijn gebeurd.
"Ongelukken in de nucleaire industrie" zal ongeveer 100 pag A5 worden. De verkoopprijs proberen we op f7,50 te houden. Groepen kunnen 20% korting krijgen.
Bestellen bij het Landelijk Energie Komitee.

Bladen

onderstroom

Onderstroom is tegenwoordig een zelfstandig blad dat, na enkele maanden niet verschenen te zijn, weer eens uit kwam.
In dit 40 paginas dikke nummer zijn o.a. de volgende artikelen opgenomen:
La plague de la Hague; hierin wordt eens precies uit de doeken gedaan wat er aan de hand is in La Hague.
Ongelukken in en rond kerncentrales; waarin een groot aantal ongelukken met kerncentrales wordt opgesomd die in de officiele pers gepubliceerd zijn.
Uraniun in Ierland; waarin de problematiek van de uranium-delving in Ierland uit de doeken gedaan wordt.
Verder in dit blad nog een groot aantal andere artikelen, die zondermeer de moeite waard zijn om te lezen.
Opmerkelijk was nog de rubriek "bladen" waarin o.a. het LEK-bulletin aangeprezen werd als gestencild informatie blaadje dat interessant is voor mensen die de antikernenergiestrijd anders benaderen dan normaal in Onderstroom belicht wordt.
Ze schijnen nog niet opgemerkt te hebben dat het LEK-bulletin al 5 nummers lang gedrukt wordt, toch sturen wij het bulletin aan Onderstroom toe.

Onderstroom, diskussieblad van en voor de antikernenergiebeweging
ƒ 2,50 per ex.
Redaktieadres : Pb 1343 Nijmegen.

allicht

De Gezamelijke Energiekomitees Zuid-Nederland hebben een nieuw blad: ALLICHT.
Naast artikelen over Mol, Energie uit zuiveringsslib, VNO-aktie voor kernenergie, Kernenrgie in België en de toekomst daarvan,zit er een uitgebreide bijlage in over: "Elektriciteit uit Gasstroom en witte steenkool in Limburg."
Het blad komt minimaal zes keer per jaar uit en kost ƒ 7,50.
Losse nummers zijn ƒ 1,50.
Te bestellen bij postbus 8107, 5004 GC Tilburg. Tel 040/122819.
Giro: 4208201 t.n.v. penn. Allicht, Tilburg.

windwerkdag

Op 25 april is in Utrecht in de Veemarkthallen een wind werdag.
Een dag voor zelfbouwers, ambtenaren en geinteresseerden in windenergie.
Er is een toenemende belangstelling voor wind energie, zowel bij de overheid als het steeds groter wordend aantal gebruikers van windenergie.
Op deze dag zal dan ook iedereen aan zijn of haar trekken kunnen komen.
Op het programma staat o.a.:
- Op eigen wieken; een informatiehoek voor doe het zelvers
- Molenbeurs; hier kan het bedrijfsleven molens exposeren,
- Een tweetal tentoostellingen over windenergie,
- Een doorlopend video programma,

Aan een gezaghebbend vertegenwoordiger van de overheid zal het 'manifest windenergie' worden overhandigd.

meer informatie: 020/798931